

אֵהָלָהָלָל

צו

r0548474308@gmail.com

לע"נ מרת רחל לוי בת תמרה ז"ל

צו את אהרן ואת בניו לאמור זאת תורת העולה (ו ב)

פירש רש"י אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות. א"ר שמעון ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כ"ס. (תורת כהנים צו פ"א)

וצ"ב פלוגתייהו. (ועי' רמב"ן ואור החיים)

ביאור א'

בספר פרי יהודה – רזנברג ויש לפרש בדרך רמז ע"פ הידוע שהתורה נצחית. ועכשיו שאין לנו עבודת הקרבנות מ"מ יש לנו גם בגלות ענינים של מעשים טובים שהם במקום הקרבנות כנזכר לעיל בפרשת ויקרא (על הפסוק דבר אל בני"). ולכך י"ל שגם ענין תרומת הדשן נוהג תמיד.

טעם הדבר כך הוא. כמו שבעבודת הקרבנות נפרדו ע"י אש המזבח ד' היסודות אש רוח מים עפר שהקרבן היה מורכב מהם. והדשן של הקרבן שהוא יסוד העפר נשאר באדמה. כי מעט דשן שנתרם מן דשן הקרבנות ניתן אצל המזבח. ונעשה נס שהאדמה פתחה פיה ובלעה את הדשן כמו מזון (עי' מעילה יא: יב. וברש"י שם). והדשן שנשאר הושלך מחוץ למחנה. ושאר ג' יסודות של הקרבן עלו למעלה עם עשן המערכה אל האשים כידוע. וכוונת הכהנים ושירת הלויים והרהורי תשובה של האדם המקריב עלו עד אין סוף. כנזכר כל זה בזוהר הק'.

כעין זה בשולחנו של אדם. מעט הטוב מן המאכל נבלע ונשאר בגוף האדם כעין תרומת דשן הקרבן שנבלע באדמה אצל המזבח. פסולת המאכל נשלך מן הגוף מחוץ למחנה כעין שאר הדשן. הברכות שעל המאכל לפניו וברהמ"ז שלאחריו עם המחשבות וכוונות הטובות כל חד לפום דרגיה. וכן התורה ותפילה שהאדם מוציא בפיו אח"כ ע"י כח המאכל. עולות עד אין סוף. ומן הבל הפה אש רוח ומים בתורה ותפילה וברכות נעשה כמו שנעשה מן אש רוח מים של הקרבן. וכל ענין זה נקרא בירור ניצוצין קדישין מן המאכל להעלותם אל הקדושה. וכל עיקר בריאת האדם היה בשביל עבודה זו. ועל אכילה כזו אמרו חז"ל שעכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו כמו המזבח (ברכות נה. מנחות צז.). וזה השולחן אשר לפני ה' (יחזקאל מא כב).

ולכך מובן שזה האדם שאוכל כבהמה ומתנהג כבהמה. לא די שאינו פועל לברר ולהעלות הניצוצין קדישין אל הקדושה. אלא שעוד מחסירם מן הקדושה ומורידם אל הטומאה לעשות בכח המאכל כל דבר אסור ומגונה. ובענין זה הוא כל עיקר מלחמת היצר. ומאוד נצרך לזרז את האדם שיהיה נזהר בכל זה.

ובזה יש להבין מה שמביא רש"י כאן דברי התנאים. ת"ק אומר אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות. ר"ל שהכתוב מרמז שענין תרומת הדשן נוהג מיד. היינו בזמן שהקרבנות נוהגים. וגם לדורות. היינו אף גם בזמן

הזה שלא יהיה עבודת הקרבנות. כי במקום הקרבנות שלחנו של אדם מכפר עליו כמו המזבח. ואם הוא אדם שעושה בדעת שייך בעסק שולחנו ענין עבודת הקרבנות עם ענין תרומת הדשן כנזכר לעיל.

ומה שמביא א"ר שמעון ולא ר"ש אמר מורה שלא בא ר"ש לחלוק על הת"ק רק להוסיף על דבריו. ואומר שביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס. קיבת האדם דומה לכיס. ואם האדם מתנהג כבהמה במאכלו הוא גורם רק חסרון כיס. ר"ל שהכיס שלו היינו הקיבה שלו מחסר ומפסיד הניצוצין קדישין שבמאכל ומורידן לטומאה. וכיון שענין תרומת הדשן דומה לאכילת האדם. שהיצה"ר משתדל ביותר שהאדם באכילתו יעשה רק חסרון כיס. לכך נאמר כאן צו בלשון זירוז לרמז לדורות ולזרז את האדם שלא יאכל להתנהג כמו בהמה כי יעשה בזה רק חסרון כיס. ומותר האדם מן הבהמה אין (קהלת ג ט).

ביאור ב

בספר **מי הדעת** – המניק מביא כי הרמב"ן חולק, שמדרשו של ר"ש אינו על ציווי זה, שהרי לאהרן ולבניו אין חסרון כיס בעבודת הקרבנות, שהרי יש להם שכר וריווח מכל הקרבנות, וגם בעולה מקבלים עכ"פ את העורות.

אלא מבאר, שר"ש רק בא לחלוק על ת"ק דס"ל דכל מקום שהתורה כותבת "צו" הרי זה זירוז מיד ולדורות, וחולק דלפעמים התורה כותבת "צו" במקום שבאה לזרז בגלל החסרון כיס, ולא לציווי למיד ולדורות.

ובאמת צ"ב בדעת רש"י איזה חסרון כיס יש כאן שלדעת ר"ש צריך על זה זירוז, הרי צדקה טענת הרמב"ן שהכהנים מקבלים עכ"פ את העורות?

המהר"ל בגור אריה ת"י שהוא משום ביטול מלאכה. וצ"ב איזה ביטול מלאכה יש כאן יותר משאר הקרבנות.

ויש שתירצו, דעורות אינם נחשבים ריווח כיון שהם רק לכהן המקריב ולא לשאר הכהנים, א"נ משום שאין כאן אכילת בשר. וגם זה צ"ב, דעדיין לכאורה אין כאן 'חסרון כיס', אלא מניעת ריווח.

אלא מבאר הכלי יקר דבר נפלא, דהנה בחזקוני כתב שאם הכהן מקלקל את הקרבן במחשבת פיגול צריך להביא קרבן אחר תחתיו, וא"כ זהו החסרון כיס שיש לאהרן ובניו.

וממשיך הכלי יקר, שמה שנאמר זירוז דוקא בקרבן עולה, משום שהוא מכפר על הרהורי הלב, דכיון דכשלא עשה הקרבן כדינו וצריך להביא קרבן אחר תחתיו יהיה מיצר על החסרון כיס, חוששים שעי"ז יאבד דעתו ויבא לידי הרהורי עבירה, ויצא שגם הקרבן השני לא יהיה לו כפרה, שה"ז מצוה הבאה בעבירה, ולכן צריך זירוז גדול בקרבן עולה דוקא.

ומביא שכעי"ז מצינו בירושלמי (תרומות ח ד) דאיתא שם: מעשה בר' יוחנן דאבד ליה כוסיתיה (כיסו, ארנקו) ובעון מיניה אורייתא ולא ידע, אמרינן ליה וכי מפני דאבדה כוסיתך אבדה דעתך, אמר להו דעתא בליבא תליא וליבא בכיסא תליא. מבואר מכאן שחסרון כיס יכול להוציא את האדם מדעתו ומחשבותיו, וא"כ יכול להביאו עד כדי הרהורי עבירה.

וזוהו מוסר השכל גדול שענייני הפרנסה וטרדותיה יכולים להוריד את האדם מכל דרגותיו, וצריך זירוז גדול

להיזהר ולשלוט בזה, כי "ליבא בכיסא תליא".

ביאור ג

בספר **לבב חכמה** – וויס וי"ל דבסוף מנחות (קו). איתא אמר ר"ל כל העוסק בתורה כאלו הקריב עולה וכו' אמר רבא כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא מנחה וכו'.

ובנחל קדומים כתב החיד"א לבאר פלוגתתם, דר"ל ס"ל דלא הוי אלא 'כאילו' הקריב עולה ולא 'כהקריב' עולה ממש, וזשארז"ל (שבת יב:) דרבי ישמעאל כתב בפנקסו לכשיבנה ביהמ"ק אביא חטאת שמינה (וע"ע יומא פ.), ולכאורה יקרא בתורה פרשת חטאת ודיו, ומוכח דלא הוי כמו הקריב עולה ממש, אבל רבא ס"ל דכל העוסק בתורה אינו צריך לעולה ולחטאת דהוי ממש כקרבן, והני דכתבו לכשיבנה יביאו, זהו ממידת חסידות, עכתו"ד החיד"א.

והנה בספר עיר דוד לחדש יצא דהעצה של לימוד פרשת עולה שיחשב במקום הקרבת הקרבן נאמרה אף בזמן הבית אם אין ידו משגת להביא אפילו עשירית האיפה שזהו קרבנו של עני, ומפרש בזה מ"ש אדונינו דוד (תהלים קיט צב) לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעיני, עכתו"ד. ודבר פשוט דזה דוקא אליבא דרבא, אבל לדעת ר"ל זה אינו דמכש"כ משלא בזמן הבית דלא נחשיב כהקריב ממש כנ"ל.

ובזה יתבאר פלוגתת ת"ק ור"ש, דת"ק ס"ל כר"ל ולכן אמר דאין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות, פי' שהזירוז שייך אף לדורות כשלא יהיה הבית קיים, דמ"מ יתחייב להביא כשיבנה הבית וכדעת ר"ל הנ"ל, ואתי ר"ש ופליג ואמר ביותר צריך 'הכתוב' לזרוז, היינו שביותר שייך זירוז בלימוד דברי הכתוב של פרשת עולה 'במקום שיש חסרון כיס', היינו שעני הוא ואין ידו משגת להביא קרבן דאז פטר נפשיה ע"י שעוסק בפרשת עולה, ושוב א"צ להביא קרבן אפילו כשתשיג ידו לאחר זמן, ולכן צריך זירוז שיעסוק תיכף בדיני קרבן כדי שלא יצטרך להביא קרבן לאח"כ כשתשיג ידו, וכיון שנפטר בזה בזמן שביהמ"ק קיים, כ"ש שמועיל לו הלימוד בדיני קרבן בזמן שאין ביהמ"ק לפטור אותו לגמרי מלהביא קרבן לכשיבנה הבית, וא"ש בע"ה.

וע"ע תועפות ראם - באר

תגובות הארות

הנצחות ותרימות

יתקבלו בברכה כעת במייל: r0548474308@gmail.com